ווען אויפגאנג — 7.49
זון אונטערגאנג — 5.36

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS
THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאָג

וועטער:
קלאָר — מילדער

Vol. 20, No. 29. Winnipeg, Monday Feb. 10, 1930. Published daily except Saturday and Sunday.
דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג
מאָנטאָג יב שבט, תר"ץ.

וואָרבורג אנאָנסירט אז אגענטור זיצונג וועט פארקומען מארט 23־טן

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ניו יארק, פעב. 10 (איטא). — די לאנג פארצויגענע זיצונג פון דער אידישער אגענטור וועט פארקומען אין לאנדאָן, מארט 23טן.

די דאָזיקע מעלדונג איז דאָ פארעפנטלאכט געוואָרן פון פעליקס וואָרבורג.

—(::)—

קבלת־פנים פאר א"י דעלעגאציע פעב. 23

"פראוודא" אטאקירט נומבערגן, געוועזענעם סאָוועטישן האנדל־שליח קיין אמעריקע

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

מאָסקווע, פעב. 10 (איטא). — אלעק באשולדיקנדיק אים, אז ער האט באשווינ־דעלט די סאָוועט־רעגירונג, אנפירנדיק נומבערג, וועלכער האט אנגעפירט דעם סאָוועטישן אָפיס פאר'ן איינקויף פון טעקסטיל שטאָפן אין די פאראייניקטע געשעפטן מיט דייטשע פירמעס קעגן די סאָוועטישע אינטערעסן.

רומענישע אנטיסעמיטישע סטו־דענטן אטאקירן ווידער אידישע פאסאזשירן

א צאל קוזיסטישע סטודענטן אין יאסי פארלירן רעכט צו עק־זאמענירן זיך. — קוזיסטן קריגן נישטיקע צאל שטימען אין וואלן

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטא")

בוקארעסט, פעב. 10 (איטא). — אנ־טיסעמיטישע סטודענטן האבן ברוטאל צע'ממית'ט אידישע פאסאזשירן אויף דער באן צווישן באקו און ראמאן. באזונדערס שווער האבן געליטן דער סוטשאווער רבי און זיין גבאי, און די אידישע סוחרים הערש שניידער, פון גאלאץ, און דוד קא־גאן, פון טיגיניא. דער לעצטער האט גע־צייגט זיינע בלוטיקע וואונדן צו באאמט'ע פונ'ם טשערנאוויצער "מארגנבלאט".

סענאט פון יאסיער אוניווערסיטעט האט באשטראפט פעריציק סטודענטן, געפונען שולדיק אין באטייליקן זיך אין די אינצי־דענטן אין כעמישן אינסטיטוט, אפנעמענ־דיק ביי זיי דאס רעכט צו עקזאמענירן זיך און צו באזוכן די לעקציעס, סיידן יעדער איינער פון זיי זאל באזונדער אונטער־שרייבן א פארפליכטונג צו האלטן זיך פון איצט אן און ווייטער אין ארדענונג.

אין די מוניציפאלע וואלן אין לאנד האבן די קוזיסטן געקראגן בלויז 26,249 שטימען, — ווייניקער ווי איין פראצענט פון אלע שטימען. דאס איז אפילו ווייני־קער ווי די קוזיסטן האבן געקראגן אין די אלגעמיינע וואלן פון יאר 1928, ווען זיי האבן באקומען 32,273 שטימען.

די קוזיסטישע סטודענטן האבן פאר־לאזן די באן און וועלכע ס'איז שטערונגען.

40 קוזיסטן באשטראפט

בוקארעסט, פעב. 10 (איטא). — דער

פאָרד האט אינדאָרסירט הערמאן בערנשטיינס קאנדידאטור

(ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. דורך "איטא")

ניו־יארק, פעב. 10 (איטא). — הער־מאן בערנשטיין, באקאנטער אידיש־ענג־לישער זשורנאליסט, איז אפיציעל אנאנ־סירט געווארן ווי דער פארטרעטער פון די פאראייניקטע שטאטן אין אלבאניע.

ווי. ה. בערנשטיין דערקלערט, האט הענרי פאָרד, קעגן וועלכן ער האט ערשט מיט איניקע יאר צוריק אנגעפירט א פראָ־צעס פאר פארלוימדונג, איצט אינדאָר־סירט זיין (בערנשטיינס) באשטימונג צו דעם דאזיקן אמט.

—(::)—

דזשואיש באָרד אָוו גארדיענס אין לאנדאן קריגט $275,000 ביישטייערונג לכבוד 70 יאריקן יובילײ באנקעט

לאנדאן, פעב. 9 (איטא). — די היגע וואוילטעטיקע געזעלשאפט "דזשואיש באָרד אָוו גארדיענס" האט אויף א באנ־קעט לכבוד דעם 70טן יובילײ פון איר עקזיסטענץ געקראגן איבער 275,000 דאָ־לאר אין ביישטייערונגען פאר אירע טע־טיקייטן.

ארטור שטיבל, דער פרעזידענט פון דער "באָרד", איז געווען דער פארזיצער פון דער פייערונג. לארד רעדינג האט צו־געשיקט א בריף, אין וועלכן ער האט גע־לאזט וויסן, אז צוזאמען מיט די טראס־טיס פון דעם "בערנארד באראן פאנד", האט ער באשלאסן בייצושטייערן צען טויזנט דאלאר פון דעם פאנד, און אז ער פערזענלאך גיט הונדערט גינעס.

סער ראבערטס ווילי קאהען האט אין זיין טאסט אויסגעדריקט סימפאטיע מיט לארד רעדינג און רב הכולל דר. הערץ, וועמעס פרויען ס'זיינען לעצטנס געשטארבן.

ארטור שטיבל האט אין זיין רעדע אנ־געוויזן אויף די וויכטיקע אויפטואונג פון דער געזעלשאפט אויפ'ן געביט פון רעליף פון ארימע און נויטבאדערפטיקע.

—(::)—

אראבישע דעלעגאציע קיין לאנדאן פארט אוועק סוף חודש

"מיר באנוצן ניט קיין קאנאדער ווייץ" לויטן פלאקאטן פון לאנדאנער בע־קער און רעסטאראנען

טאראנטא, אנט., פעב. 10. — אויף וויפל אין ענגלאנד ווערט אנגעפירט א בי־טערע פראפאגאנדע קעגן דעם קאנאדער ווייץ־פול, איז צו זעען פון דעם, וואס אין לאנדאן אנאנסירן די בעקער און רעסטא־ראנען דורך פלאקאטן, אז זיי נוצן ניט קיין קאנאדער ווייץ, — דערמוטיקנדיק דערמיט די קונים צו קויפן זייערע פראָ־דוקטן אדער צו עסן ביי זיי.

דרוק אויף קאנאדער. בעת קאנאדע זוכט ארויסצוהעלפן ענגלאנד מיט פארצוג טא־ריפן און מיט פארשיידענע סכעמעס צו קאלאניזירן אירע ארבעטסלאזע, ווערט דארטן אנגעפירט אן אפענער באיקאט קעגן קאנאדער ווייץ.

דער באיקאט, דערוויזט ער, איז בשום אופן ניט בארעכטיקט. די פרייזן פון ווייץ זיינען איצט קינסטלאך געשניטן, און זיי־נען ניט בארעכטיקט פונ'ם אמת'ן שטאנד פונ'ם מארק. די קאנאדער פארמערס, וואס האבן דאס יאר געשניטן בלויז האלב פון

סי. בי. וואטס, א געוועזענער מיטגליד פון קאנאדער ווייץ־ביורא און א ווייץ־קויפער פאר וויכטיקע מיל אינטערעסן

קאמפיין פאר וואלד אויף נאמען פון קאנאדער אידישן יונגנט פאנגט זיך אן חמשה־עשר

אראבישע הויז איינגעמער מער נעטראפן פון באיקאט

בריטישע רעגירונג וועט זוכן צו לייזן די ווייץ פראגע

וואס אויף דער וועלט קאָן פארלויפן

א דינאסאווער — און א קאנא־דער הײ-שניידער

פון צייט צו צייט אנטדעקט מען אין די טיפענישן פון דער ערד פארשטיינער־טע ביינער פון די סקעלעטן פון פרע הי־סטארישע ריזיקע פארזעניש, וואס הא־בען אויף דער ערד געלעבט מיט א סך הונדערטער טויזנטער יארן איידער אין אונזער ציוויליזירטער וועלט האט זיך אנ־געהויבן דער רעכט־לינק קאמף אויף דער אידישער גאס.

די וויסנשאפטסלייט זיינען שטארק פאראינטערעסירט אין אט די איבערבלײ־בענישן פון די אמאליקע מאנסטערס, ווייל דאס גיט זיי א געלעגנהייט צו שטו־דירן דאס לעבן אויף דער ערד, ווען די ערד האט נאך ניט געהאט קיין גראע האר אויפ'ן קאפ פון צרות.

איז אנומלט די וויסנשאפטלאכע וועלט אויפגעטרייסלט געווארן פון א וויכטי־

קרעפטמאניע און גנבה

אלבערטער פראווינציעלע רע־גירונג גיט אויס 2½ מיליאן פאר בילדונג

עדמאנטאן, אלטא., פעב. 9. — די פראווינציעלע רעגירונג האט אויסגעגעבן פאר בילדונג פאר דעם פיסקאלן יאר 1929־1930 די סומע פון $2,444,292,— אויף איבער א מיליאן דאלאר מער ווי מיט צען יאר צוריק, — ווי בילדונגס מיניסטער בייקער האט אנאנסירט אין לעגיסלאטור אין ענטפער אויף דער קרי־טיק פון דעם ליבעראלן פירער, מר. דזש. ט. שאו.

—(::)—

מרס. מ, עליצער געשטארבן

מען מעלדעט אונז אז מרס. עליצער, די פרוי פון דעם פארשטארבענעם משה עלי־צער, איז געשטארבן אין שיקאגא.

קליוולאנדער אידישע ארגאני־זאציעס פאנגען אן באוועגונג קעגן רעגיסטראציע ביל

קאטוילישער בישאף בעט פא־לעסטינער קאמישאנער צו העלפן אפשאפן באלפור דעקלאראציע

איינגעמע פון הכנסה שטייער גע־וואקסן אין פארגלייך מיט לעצטן יאָר

אטאווא, פעב. 9. — דער רעגירונגס איינגאמע פון הכנסה שטייער פאר די צען חדשים פון דעם לויפנדיקן פינאנציעלן יאר, צום סוף יאנואר, איז געווען $67,157,380, — כמעט אויף צען מיליאן דאלאר מער ווי פאר דעם זעלבן פעריאד לעצטן יאר, — ווי מר. יולער, מיניס־טער פון נאציאנאלער הכנסה אנאנסירט.

די איינגאמע פון הכנסה שטייער פון די מערב דיסטריקטן פאר דעם פעריאד, אין פארגלייך מיט דעם זעלבן פעריאד לעצטן יאר, איז (די ציפערן פון לעצטן יאר איינגעשלאסן אין קלאמערן):

פארט־וויליאם, $408,937 (410,280); וויניפעג, $612,294 ($3,147,433); רעד־זשיינע, $659,047 ($592,444); סאסקא־טון, $264,945 ($187,495); פרינס־אל־בערט, $75,605 ($53,574); קאלגארי, $1,373,162 ($920,642); עדמאנטאן, $544,006 ($373,184); וואנקאווער, $4,359,129 ($3,994,272); יוקאן, $22,555 ($27,420).

—(::)—

68 מיטגלידער פון אי־דישער לינקער יוניאן אין פוילן ארעסטירט

ווארשע, פעב. 10 (איטא). — די פא־ליציי איז איבערגעפאלן דעם קלוב פון דעם לינקן פאראיין פון אידישע האנדלס אנגעשטעלטע, בעת פראפעסאר עטינגער האט דארטן געהאלטן א לעקציע. 68 פון די אנוועזנדע זיינען ארעסטירט געווארן, און דער קלוב איז פאר'חתמ'עט געווארן.

—(::)—

צוריק פון א רייזע

איקאר סעקרעטאר קומט קיין וויניפעג

ה. טאלמי, גענעראל־סעקרעטאר פון "איקאר" און א מיטגליד פון דער עקס־פערטן קאמיסיע וואס דער "איקאר" האט געשיקט קיין בירא־בידזשאן, וועט אויף זיין איצטיקן טור אין די שטאטן אויך באזוכן וויניפעג. לויט א מעלדונג פון היגן "איקאר" קאמיטעט, ער וועט דא זיין מארט 6טן ביז דעם 9טן, און וועט דא איבערגעבן זיינע איינדרוקן פון דער אי־דישער קאלאניזאציע אין רוסלאנד בכלל, און אין בירא בידזשאן בפרט.

מער איינצלהייטן וועלן שפעטער אנאנ־סירט ווערן פונ'ם "איקאר" קאמיטעט, וועלכער בעט אלע פרייגטלאכע ארגאני־זאציעס צו האלטן פריי די דערמאנטע דאטומס.

—(::)—

נאָך 9 אראבער קריגן שווערע שטראפן

ירושלים, פעב. 10 (איטא). — דער חיפה'ער געריכט האט פאראורטיילט צו פינף יאר געפענגעניש יעדן, ניין אראבער וואס האבן אטאקירט דאס הויז פון צבי העקלמאן אין עכו, פאררוואונדנדיק אים און זיין פאמיליע אין דער צייט פון די ראיאטן.

די פאליציי האט געפונען רעוואלווערן און אמוניציע אין הויז פון א חיפה'ער אראבער וועלכן, זי האט ארעסטירט.

אראבישע מוניציפאלע ארבעטער אין אידישן קווארטאל זינגען ביי דער ארבעט א פאגראם-ליד

ירושלים, פעב. 10 (איטא). — אראבי־שע ארבעטער, אנגעשטעלטע פון דער מו־ניציפאליטעט, האבן שבת ארבעטנדיק אויף דעם וועג אין בני־יהודה קווארטאל פון ירושלים, געזונגען אזא סארט לידל: "אזוי לאנג ווי דער מופטי לעבט, האבן מיר ניט קיין מורא פאר קיין בייז. מיר וועלן צוזאמענקלייבן אונזערע רעוואלווערן און מיר וועלן אויסשלאכטן אלע ציוניסטן און מיר וועלן פייניקן אלע טעכטער פון ציון".

הונדערטער אידן וואס האבן לכבוד שבת שפאצירט איבער די גאסן האבן פראָ־טעסטירט צו א בריטישן פאליציסט וואס איז געשטאנען אויף דער וואך, אבער ער האט בלויז צעטריבן דעם אידישן עולם וואס האט זיך ארומגעקליבן.

די מוסולמאנער האבן דעם שבת ביי־טאג ביים כותל־מערבי דורכגעפירט א שטורעמדיקע צערעמאניע, וואס רופט זיך "זיקאר", פונקט ווען די אידן האבן גע־דאווענט מנחה. די פאליציי האט זיך ניט אריינגעמישט. א דעלעגאציע פון די אידי־שע מתפללים איז צוויי מאל געגאנגען צום דיסטריקט קאמישאנער צו באקלאגן זיך פאר אים, אבער זיי האבן אים ביידע מאל ניט געפונען אין דער היים.

—(::)—

אלטער קבר אנטדעקט ביים ספינקס

שיקאגער צייטונג פארעפנטלאכט נעמען און אדרעסן פון גענגסטערס

שיקאגא, איל., פעב. 9. — אונטער'ן קעפל "און אט זיינען זיי" פארעפנטלאכט אז זי וויל דערמיט ארויסהעלפן די גרעצ היטער פון שטאט.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

וואָס מיינען די אַראַבישע דראָונגען ?

"איר אַרבעט אומזיסט. אינגיכן וועלן פאָרקומען נייע ראַיאָטן, וואָס וועלן אויסוואָרצלען דעם אידישן ישוב אין ארץ־ישראל". אַזוי אַן ערך האָבן געזאָגט די אַראַבישע שכנים צו די אידישע אַרבעטער פון דער קבוצה־קאַלאָניע, חולדה.

אַזעלכע און ענלאַכע דראָונגען ווערן אָפט געהערט פון די אַראַבישע פירער און אַראַבער בכלל פון די ראַיאָטן אָן, — און פאַר אונז איז זייער וויכטיק צו וויסן, אויף וויפל ערנסט מיר דאַרפן נעמען די דאָזיקע סטראַשונקעס.

דער אמת איז, אַז שטאַרק שרעקן זיך פאַר זיי איז ניטאָ וואָס. עס קאָן זיך ריידן זייער לייכט "אויסוואָרצלען דעם אידישן ישוב", — עס איז נאָך דערצו נויטיק, אַז דער לעצטער זאָל זיך לאָזן אויסוואָרצלען. און די לעצטע ראַיאָטןהאָבן שוין דערוויזן, אַז ער לאָזט זיך לחלוטין ניט. און, אַז דאָס בעסטע וואָס די אַראַבער קאָנען דערוואַרטן פון אַזאַ איבערפאַל, איז אַ בלוטיקן קאַמף, וואָס וועט זיי זייער טייער קאָסטן און פון וועלכן זיי האָבן זייער ווייניק שאַנסן עפּעס אַרויסצוקריגן. זיי זיינען זיכער אויך ניט אַזוי נאַריש צו מיינען, אַז די בריטישע מאַכט וועט שטיין פון דערווייטן און וועט זיך גלייכגילטיק צוקוקן צו דער אויסראָטונג פון דעם אידישן ישוב.

עס לאָזט זיך קוים גלויבן, אַז די אַראַבישע פירער זאָלן טאַקע באמת גרייטן זיך אויף אַזאַ געפערלאַכער אַוואַנטיורע. גיכער האָבן זיי אין זינען מיט זייערע סטראַשונקעס פּאָליטישע צילן, — אָנצושרעקן דעם צווייטן צד, כדי ער זאָל זיך פון זיי לאָזן דיקטירן אין די פראַגעס וואָס זיינען פון זיי אַרויפגעשטעלט געוואָרן אויפ׳ן סדר־היום. קאָנקרעט גערעדט, מיינען זיי דערמיט צו זאָגן: "שאַפט איר אָפּ די באַלפור דעקלאַראַציע און גיט איר אונז אַ פּאַרלאַמענט, איז רעכט; אַז ניט וועט עס באַלד קומען צו אַ בלוטיקן קאַמף, און דער אידישער ישוב וועט אויסגעוואָרצלט ווערן".

סיי די ציוניסטישע פירער און סיי די בריטישע רעגירונג פאַרשטייען שוין צו גוט דעם דאָזיקן שפּיל, און וועלן מסתמא ניט לאָזן זיך איבערשרעקן פון די סטראַשונקעס.

אָבער דער פאַקט, וואָס פּשוט׳ע אַראַבער, אָן פּרעטענזיעס אויף פירערשאַפט, הער׳ן איבער די זעלבע סטראַשונקעס, ווייזט, אַז די פירער אַליין באַנוגענען זיך ניט מיט זייערע דראָונגען, נאָר, צו מאַכן שטאַרקער דעם עפעקט, פירן זיי טאַקע אָן אַ גיפטיקע פּראָפּאַגאַנדע צווישן דעם אַראַבישן המון.

און דאָס דאַרף שוין גראָד ניט איגנאָרירט ווערן. דאָס הייסט שוין שפּילן זיך מיט פייער וואָס קאָן זיך אַזוי צעפלאַקערן, אַז די העצער אַליין זאָלן אים דערנאָך ניט קאָנען קאָנטראָלירן.

ווי מיר זיינען ניט זיכער מיט דער פעסטקייט פונ׳ם אידישן ישוב, און ווי מיר זיינען ניט איבערצייגט אַז אַן אַראַבישער איבערפאַל אויף דעם אידישן ישוב איז פאַראורטיילט צו אַ שרעקלאַכער מפּלה, איז דאָך אָבער גאַנץ פאַרשטענדלאַך, אַז מיר ווילן דאַרטן ניט קיין קאַמף, וואָס שטערט די אידישע פרידלאַכע אויפבוי אַרבעט. אַזאַ אַרויפגעצוואונגענער קאַמף איז אַ טראַגעדיע פאַר דעם אידישן ישוב, כאָטש ער קאָן נאָך זיין אַ גרעסערע טראַגעדיע פאַר די אַראַבער.

דרינגענדיקע מיטלען זיינען דערפאַר נויטיק אויפצוקלערן די אַראַבישע מאַסן די גרויסע געפאַרן פון אַזעלכע אַוואַנטיורעס, אין וועלכע זייערע פירער זוכן זיי אַריינצוציען. עס דאַרפן זיי אויך, אויף וויפל דאָס איז נאָר מעגלאַך, קלאָר געמאַכט ווערן דער פרידלאַכער כאַראַקטער פון דער אידישער אויפבוי אַרבעט און די נוצן וואָס דאָס לאַנד בכלל געווינט פון איר. עס דאַרפן מיט איין וואָרט געזוכט ווערן און געפונען ווערן די מיטלען פאַר אַ קלאָרער פאַרשטענדעניש צווישן די אידן און די אַראַבער, — איבער׳ן קאָפּ פון זייערע פירער, אויב דאָס איז נויטיק.

אייגנטלאַך עקזעסטירט שוין אַזאַ פאַרשטענדעניש מיט אַ גרויסן טייל פון דער אַראַבישער באַפעלקערונג פון לאַנד. די לעצטע ראַיאָטן האָבן דערוויזן, אַז די מייסטע אַראַבער לאָזן זיך ניט פאַרפירן פון דער פּראָפּאַגאַנדע, און זיי האָבן זיך אין די ראַיאָטן ניט באַטייליקט און אין אַ סך פאַלן נאָך דעמאָנסטרירט זייער אויפריכטיקע פריינטשאַפט צו די אידן. עס איז אָבער נויטיק, אַז אָט די ריכטונג זאָל ווערן די הערשנדיקע אינ׳ם אַראַבישן לעבן.

אָבער גלייכצייטיק מוז, פון דער צווייטער זייט, צוגעצויגן ווערן די אויפמערקזאַמקייט פון דער בריטישער רעגירונג צו דער לאַגע. זי איז פאַראַנטוואָרטלאַך פאַר דער אידישער זיכערקייט אין לאַנד, און די עקסטרעמיסטן צווישן די אַראַבער דאַרפן פון איר אויף אַ דייטלאַכן אופן אויפגעקלערט ווערן, אַז זי, די בריטישע רעגירונג, וועט אויסנוצן איר מאַכט, ווען דאָס וועט זיין נויטיק. די אַראַבישע פירער דאַרפן פון איר געוואָרנט ווערן, אַז זיי זאָלן ניט שפּילן זיך, מיט פייער.

הילף טוער מוזן עס געדיינקען

עס וואָלט געווען אַן אומזיסטע אַרבעט צו קריטיקירן דעם סאָוועטישן "קאַמזעט", דערפאַר וואָס ער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון אָנצונעמען די סומע פון הונדערט טויזנט דאָלאַר פון דער אידישער פעדעראַציע פון לאָנדאָן, צוגעשיקט פאַר הילף פאַר די דעקלאַסירטע אידן. דער "קאַמזעט" איז זיכער מער פאַראינטערעסירט אין סאָוועטישער פּאָליטיק, ווי אין דעם גורל פון די דעקלאַסירטע אידן, און, באַלד ווי די דערמאָנטע פעדעראַציע ווערט אָנגעפירט פון רבי הערץ, וועלכער האַלט אַנטי־סאָוועטישע רעדעס, און באַלד ווי ער איז חושד אַז די הילף אַרבעט פון דער פעדעראַציע קאָן אויסגענוצט ווערן פאַר אַנטי־סאָוועטישער פּראָפּאַגאַנדע, — וויל דער "קאַמזעט" נים איר געלט און ניט איר פּראָפּאַגאַנדע.

אַזוי איז עס, און מיר קאָנען עס ניט איבערמאַכן. מיר קאָנען די פּאָליטיק פון דער סאָוועט רעגירונג און אירע אָרגאַנען ניט באַאיינפלוסן, — און, אויב מיר זיינען מער פאַראינטערעסירט אין דעם גורל פון די דעקלאַסירטע אידן ווי אין דער סאָוועטישער פּאָליטיק, מוזן מיר אין אונזער הילף־אַרבעט רעכענען זיך מיט איר פּאָליטיק און צופּאַסן אונזער אַרבעט צו איר.

אין אונזער הילף אַרבעט פאַר די דעקלאַסירטע אידן אין רוסלאַנד מוזן מיר זיך רעכענען בלויז מיט דער סאָוועטישער ווירקלאַכקייט, און אָנפירן אונזער אַרבעט אין אַנקלאַנג מיט איר. אויב די דאָזיקע ווירקלאַכקייט איז אונז ניט געפעלן, זיינען מיר טאַקע פריי צו קריטיקירן זי, ווי פּריוואַטע אָדער געזעלשאַפטלאַכע מענשן. אָבער די הילף אַרבעט טאָר בשום אופן ניט פאַרבונדן ווערן מיט דער דאָזיקער קריטיק.

דער פאַל מיט די הונדערט טויזנט דאָלאַר פון דער לאָנדאָנער אידישער פעדעראַציע זיינען נאָך אַ באַוויז אויף דעם, וואָס די מייסטע אידישע כלל־טוער האָבן שוין לאַנג באַגריפן: די הילף אַרבעט וואָס אַמעריקאַנער אידן פירן אָן פאַר די דעקלאַסירטע אידן אין רוסלאַנד מוז זיין פריי פון וועלכע ס׳איז פּאָליטיק, אויב מען וויל, אַז די דאָזיקע אַרבעט זאָל ברענגען די געהעריקע רעזולטאַטן.

די חתונה־נאַכט

(עסטאָנישע דערציילונג) פון אינא אַלאַס איבערזעצט: פון י. בראַקער

מיט הונדערט יאָר צוריק איז איינער אַ פאַרם, אין סאַארעמאַ, פאָרגעקומען אַ חתונה. די יונגע פרוי איז געזעסן אין מיטן פון גרויסן צימער, אַזוי אַז אַלע האָבן געקאָנט אָנקוקן איר יונג, פאַררויטלט פּנים. צום טשיפּעק, וואָס מען האָט איר מיט האָר־נאָדלען צוגעטשעפּעט צום קאָפּ, איז זי נאָך ניט געווען צוגעוואוינט און ס׳איז איר אויסגעקומען צו האַלטן דעם האַלז געבויגן. איבעריגנס, האָט זי ניט אויסגעזען צו געהערן צו יענעם מין פרוי, וואָס האָט ליב אַראָפּצובויגן דעם קאָפּ. זי האָט אַראָפּגעלאָזט די הענט אויף דעם פאַרטוך, וואָס מען האָט נאָר וואָס אָנגעטאָן אויף איר; די איינגעלאַדענע געסט זיינען פאַרביי געגאַנגען לעבן איר און געוואָרפן אינ׳ם פאַרטוך די זילבערנע אָדער קופּערנע זאַכן, וואָס זיי האָבן געטראָגן אין די הענט. זי האָט געדאַנקט און געלאַכט. מ׳וואָלט געזאָגט, אַז זי האָט נאָר געוואָרט אויף אַ געלעגנהייט צו אָפּלאָזן די צוים פאַרן שטענדיקן געלעכטער, וואָס איז זי מיטאַמאָל באַפאַלן. פּלוצלונג האָט איינער פון די געסט אָנגעכאַפּט אַ קליין קינד, אַן ערך פון אַ יאָר פינף, וואָס האָט זיך געשטופּט אַרום איר, און עס אַוועקגעזעצט צו איר אויף די קני; דאָס נפש׳ל האָט געזאָלט פאַרשטעלן איר׳ס אַ קינד. רמזים און שפּאַסן האָבן זיך אָנגעהויבן צו שיטן פון אַלע זייטן. עס האָבן אויך ניט געפעלט ערנסטע, און אַ סך זאָגנדיקע נביאות פון צווייטייטיקע וויצן, וואָס האָבן ביי איר פון צייט צו צייט אַרויסגערופן אַ פייערדיקע רויטקייט אויף די באַקן.

די יונגע פרוי האָט זיך דערפילט פול מיט בושה, כאָטש עס האָט איר אויך ניט געפעלט קיין קוראַזש און אויפריכטיקייט, און זי האָט אַוועקגעשטעלט דאָס קינד אויף דער ערד. עס איז איר הייס געווען; דער צערעמאָניאַלער טשיפּעק האָט איר געדרוקט אויף די שלייפן. אַ פאַרלאַנג האָט זי אָנגעכאַפּט, צו פאַרלאָזן דעם חדר אויף אַ ווײַלע. מ׳האָט קוים באַמערקט, אַז זי האָט זיך אָפּגערוקט אָן אַ זייט. די קעכערס האָבן גראָדע אָנגעהויבן אָפּצוווישן די טישן, קלאַפּנדיק מיט זייערע גרויסע טרוקענע מעסערס, כדי צו דערמאָנען וועגן טרינק געלט. אין אַ ווינקל האָבן זיך די פידלען געגרייט צום שפּילן. די יונגע פרוי האָט זיך שטילערהייט צוגע׳גנב׳עט צו דער אָפענער טיר. ס׳איז איר געלונגען אַרויסצולויפן. זייענדיק שוין אויף דער גאַס פונ׳ם דאָרף, וואו גענז האָבן זיך וואַקלענדיק אַרומגעשלעפּט מיט זייערע ברוין־פייערדיקע עופה׳לאַך, האָט זי אָנגעהויבן שנעל צו לויפן צום ברונעם. קיינער האָט ניט באַמערקט איר אָפּוועזנהייט אויסער דעם מאַן, וועלכער האָט די גאַנצע צייט ניט אַראָפּגעלאָזט קיין אויג פון איר. ער איז איר תיכף נאָכגעגאַנגען.

ער האָט געפונען זיין יונג ווייבל שייענדיק אָנגעבויגן איבערן ברונעם, וואו זי האָט זיך געמוטשעט אַרויסצושלעפּן אַן עמער וואַסער. אַ פלויט, באַדעקט מיט צוזאַמענגעוואַקסענע האָפּן־צווייגן, האָט זיי אָפּגעטיילט פון דער שטוב. דערהערנדיק זיינע טריט האָט זי זיך אויף גיך אויסגעקערעוועט, ווי מ׳וואָלט זי געכאַפּט ביי אַ גנבה: "ס׳איז אַזוי געווען הייס", — האָט זי אַ זאָג געטאָן, ווי זי וואָלט ביי אים געבעטן מחילה. דער יונגערמאַן איז געבליבן אָנגעשפּאַרט מיט דער האַנט אויף איינעם פון די ברונעם־סלופּעס און האָט רואיק באַטראַכט זיין ווייבל. עס האָט זיך אויסגעוויזן, אַז זיי שמועסן זיך דורך מיט די אויגן. זי האָט זיך אַוועקגעזעצט אויפ׳ן ראַנד פונ׳ם ברונעם, וואו ס׳האָט געגרינט דאָס גראָז פון די שפּאַרעס.

— לאָמיר דאָ אַ ביסל בלייבן, — האָט זי אין דער שטיל אַ מורמל געטאָן.

אויסגעשרייטן ווינקל אין הימל; אויף דער מערב זייט האָט געבלישטשעט די האָפענונג פון אַ נאָענטן שניט. מ׳וואָלט געזאָגט אַז אויפ׳ן הימל איז אָנגעשריבן געווען, אַז די פעלדער וועלן דאָס יאָר געבן צען מאָל מער תבואה, ווי אימער. אונטער דעם פלויט האָט זיך געצויגן די פּאַשע, וואָס איז זיי טייער געווען. עטוואָס ווייטער האָט מען אַרויסגעזען דעם קלויסטער, דעם איינציקן הויכן פונקט אינ׳ם טאָל, וואָס האָט באַהערשט די גאַנצע שכנות׳דיקע, פון אַלע זייטן אָפּענע, געגנט. די זומער לופט איז געווען פול מיט פליגעלאַך. זיי האָבן געטאַנצט זייערע ווילדע טענץ און זיך יעדע רגע אָנגעשטויסן אָן דעם פּנים פון דער יונגער פרוי, וואָס איז געזעסן אויף דעם ראַנד פונ׳ם ברונעם. זי האָט זיי פאַרטריבן מיט אַ צווייגל, וואָס זי האָט אויפגעהויבן; זיי האָבן אָבער אַפילו דאָס מאָל ניט אויפגעהערט צו זשומען אַרום די אויגן, די אויערן און דאָס מויל. עפּעס האָט איר פּלוצלונג אַ ביס געטאָן אין אויג. זי האָט אויפגעהויבן די האַנט און געוואָלט אַ רייב טאָן:

— אַ פליגעלע איז מיר אַריין אין אויג, — האָט זי זיך אָנגערופן.

— רייב עס ניט... כ׳וועל עס באַלד אַרויסנעמען, — האָט דער יונגערמאַן איר שנעל אָפּגעענטפערט.

ער האָט זיך געדאַרפט אָנבויגן. זיצנדיק איינער פאַר דעם צווייטן, זיינען זיי ביידע געווען כמעט פון איין וואוקס, און די אויגן זייערע זיינען אויסגעקומען אויף איין הויך. דער יונגערמאַן האָט לייכט אַראָפּגעבויגן דער פרוי׳ס אויגן־דעקל; ער האָט אַזוי אַרום אינווייניק געקאָנט דערזען אַ קליין שוואַרץ פליגעלע. ער האָט צוגערוקט דאָס פּנים, אַרויסגענומען דאָס פליגעלע מיט׳ן צונג. זייערע אויגן האָבן זיך אויפגעהערט צו באַגעגענען; זיי האָבן זיך אין גאַנצן צוזאַמענגעגאָסן. ער האָט דערזען אַזוינס, וואָס ער האָט ביז איצט לחלוטין

[illegible]

קיין אַנדערער, נאָר זי דאַרף דערויף דערלאַנגען דאָס קוואַרטל ביר מיט אַ "ברוך הבא" וואונש צו דעם גאַסט.

זי האָט גענומען אַ קוואַרטל פון אויסגעשניצט האָלץ און זיך געלאָזט גייען צום שכינות׳דיקן האַלקער; זייענדיק שוין נעבן דער טיר האָט זי זיך אינסטינקטיוו אויסגעקירעוועט. דער חדר איז איר אויסגעקו־

[illegible]

ר׳ לוי־יצחק בערדיטשעווער

דער מליץ יושר פון אידן

דאָס לעבן און ווירקן פון דעם באַליבטן חסיד און פירער. — דער קאַמף קעגן אים אין צייט פון חרם. — זיין אהבת ישראל און פאָלקסטימלאַכקייט. :: :: צו זיין 120טן יאָרצייט :: ::

פון יוסף שפּירא

(פאָרטזעצונג)

עס איז שוין געווען נאַכט. דער עולם אין בית מדרש וואַרט פאַר דעם רב און ער שטייט נאָך פאַרטראַכט ביי דעם פענסטער און וואַרט... דער שמש איז געקומען און האָט אים געזאָגט, אַז עס איז שוין צייט צו זאָגן "קינות", ער האָט זיך אויפגעכאַפּט פון די געדאַנקען און האָ טדערקאָנט די טרויעריקע ווירקלאַכקייט: אידן זיינען אין גלות, אידישקייט איז אין גלות, גאָט איז אין גלות און ער איז ניטאָ... ער איז אַוועקגעלאָפן אין בית מדרש, זיך אַריינגעבויגן אין דעם ארון קודש און מיט געוויין אויסגעשריען: "איכה ישבה בדד"...

ז

ר׳ לוי יצחק באַרדיטשעווער האָט ניט געוואָלט עסן פון זיין שחיטה ווען מען האָט אים געהאַלטן פאַר אַ פרומען איד

איינמאָל איז ר׳ לוי יצחק באַרדיטשעווער געווען אין וועג און איז אַריינגעפאָרן אין אַ קליין שטעטל מיט דעם מורא־וויטש. ער האָט געשיקט צו דעם איינציקן שוחט, וואָס האָט זיך געפונען אין שטעטל, ער זאָל אים ברענגען דעם חלף פאַר בדיקה. האָט דער שוחט ניט געוואָלט קומען, ווייל ער איז געווען רייך און אַ למדן און ער האָט ניט געוואָלט פאָלגן דעם רב. ער איז אויך געווען זייער אַ שטאַרקער מאַן און יעדערער האָט פאַר אים מורא געהאַט. ווען מען איז געקומען צו ר׳ לוי יצחק׳ן און מען האָט אים געזאָגט, אַז דער שוחט וויל ניט קומען, האָט ער נאָך אַמאָל געשיקט אים זאָגן, אַז אויב ער וועט ניט קומען, וועט ער אַסר׳ן די שחיטה. דער שוחט האָט זיך דערפון אויסגעלאַכט און זיך אָנגערו־

[illegible]

(שלוס אויף זייט 3)

(פאָרטזעצונג—פרייטאָג)

אין שטראָם פון לעבן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון דר. ל. ב—ן

(פאָרטזעצונג)

דאָס איינציקע געשטאַלט פון דער פרוי, וואָס האָט אַמאָל אַזוי טיף אין זיין נשמה געלעבט, איז שוין לאַנג טויט געווען אין זיין פאַנטאַזיע אויף.

דערפאַר האָט זיך זיין פאַנטאַזיע נים געקאָנט אָפּשטעלן אויף אַ פרוי פון אַ באַשטימטן סאָרט, און ער האָט נאָר געקאָנט טראַכטן סתם פון אַ פרוי, פון סתם אַ שידוך . . .

מיט אַט די געדאַנקען האָט ער גענומען די שיף נאָך ניו־יאָרק, ראַבינס איז פאַרטיק געוואָרן, איז פון זיין קאַיוטע אַרויס און איז אַוועק אין רעסטאָראַן...

2

דער שוואַרצער "וועיטער" מיט דער ווייסער סערוועטקע איבער'ן אַקסל האָט זיך ראַפּטאַם אַ וואָרף געטאָן אים אַנטקעגן מיט אַ "גוד מאָרגינג" אין אים אָנגעוויזן אויף זיין אָרט ביים טיש. דאָרט זייענען שוין געזעסן די איינענע מענשן, וואָס ער האָט דאָרט געטראָפן נעכטן און מיט צוויי טעג פריער, זינט דעם ערשטן מאָלצייט אויף דער שיף.

דער איינענער אַלטער מיט אַ גלאַנצנדיקן קאָפּ, ווי פון פאַלירטן לערער, מיט מוטנע אויגן, און באַקן ווי אַראָפּגעהאַנגענע רויטע שטיקער פלייש, האָט ער אויף זיין "גוט מאָרגן" אים געענטפערט דורך דער נאָז, טרינקענדיק זיין קאַווע, און מיט דער איינענער פראַזע ווי נעכטן און אייער נעכטן, האָט זיך צו אים דעם אַלטן ס'פרוי, אַ לײדי מיט אַ פּנים, ווי פון אַ גלאָן וואַקס אויסגעקנאָטן, שטיל, פליסטערנדיק, געווענדעט: "אַ שיינער פרימאָרגן הײנט, סער!" (נעכטן, ווען אַ שטורם האָט געבושעוועט, און אַ רעגן האָט געגאָסן, און די שיף האָט זיך, ווי אין אַ קרחה געוואָרפן, האָט ער פון איר די איינענע פראַזע געהערט).

און ביים צווייטן טישל האָט ער אויף די איינענע פּנים'ער און מינעס ווי נעכטן געזעען. די זעלביקע הויכע לײדי מיט דער וואַזשנער מינע און איר טאָכטער זיינען דאָרטן געזעסן. ביידע מיט אָפּגעפּוּדערטע נעזער, האָבן געגעסן מיט אַזאַ מינע, אַקוראַט ווי פאַר דער שפּיין וואָלט דאָס געווען די גרעסטע זכיה אַרונטערגעשלונגען צו ווערן פון אַזעלכע ווי זיי. די לײדי האָט געהאַלטן צווישן צוויי פינגער אַ ביסקוויט נים ווייט פון אירע ליפּן, מיט אַ מינע, אַקוראַט ווי זי וואָלט זיך מישב געווען, צי אַז ער, דער בעסקוויט, ווערט אַ זכיה צי נים . . . די טאָכטער, ענלאַך צו אַ גרויסער און בלאַנדער קוקלע, איז געזעסן אַזוי שטיף, אַקוראַט ווי זי וואָלט ערשט אינגאַנצן אויסגעקאָכלעט און אויסגעפּרעסט געווארן, און וואָלט זיך איצט געהיט נים צעקנייטשט צו ווערן . . . מיט אַ געקראָכמאַליעטער באַוועגונג האָט זי גענומען די גלאָז מילך פון'ם טיש און געוויפט לאַנגזאַם און פאַרזיכטיק, און מיט אַזאַ מינע, אַזוי ווי זי וואָלט זיך צוגעהערט צו יעדן זופּ אין . . . פון צייט צו צייט האָט די מוטער עפּעס געזאָגט און די טאָכטער האָט איר געענטפערט, אָבער אַזוי שטיל, אַקוראַט ווי זיי וואָלטן עפּעס אַ סוד גערעדט . . .

דאָס איינענע ביי די אַנדערע טישלאָך, שטייפע געקראָכמאַלעטע מענשן, באַוועגונגען אָן גערויש, רייד אָן קלאַנגען, שטומע שמייכלען, מעכאַנישע העפלאַכקייט, אַ מעכאַניש לעבן, דאַכט זיך איצט נאָנצן . . .

די שוואַרצע "וועיטערס", מיט די שמייכלדיקע ווייסע צייַן, זיינען אויך אַרומגעלאָפן ווי אויף די שפּיץ פינגער איבער דעם ווייכן טעפּיך, און נאָר דער קלאַנג פון'ם געשיר, און דאָס וואַסער גערויש פון'ם שיף האָט די שטילקייט געשטערט . . .

דער איר ראַבינס האָט זיך געפילט נים באַקוועם צווישן די דאָזיקע מענשן. חוץ דעם וואָס ער האָט געראַט אַ גוטן אָפּטיט און איז געוואוינט געווען צו עסן מיט חשק, מיט קלאַנג און גערויש, איז אים, בכלל, שווער געווען צו צוימען זיין לעבעדיקן טעמפּעראַמענט. ער איז נים באַוועגט־יעדן גליד, בשעת ער האָט געדערט, אָבער אַזוי האָט ער זיך בלויז געראָלטן, ווען ער איז געווען מיט אים, מיט ראַבינס'ן אַליין, אַזוי אויף אויג, זייענען אָבער די נים אידישע פאַסאַזשירן געווען אַרום, איז ער געווען גאָר אַן אַנדער־כאָר־קין: זיינע הענט זייענען געווען ווי צו־געשמיידט צו אַ קייט, נים אַ ריר! . . . דעם קול האָט ער ווי פאַרלאָרן, און זיין גאַנצער מהות איז ווי פאַרגלוווערט געוואָרן . . .

איצט, ווען ער איז אַריין אין רעסטאָראַן, איז ער געגאַנגען מיט אַזאַ אָנגעבלאָזענער געלאַסנקייט, די הענט אויסגעצויגן אויף ביידע זייטן, אַזוי ווי זיי וואָלטן פון ביידע זייטן שטייף צוגעשפּיליעט געווען צו זיין ראָק, אפילו זיינע באַוועגלאַכע און לעבעדיקע אויגן האָבן זיך נים אַ ריר געטאָן, אַזוי ווי צעגעפרעגן געווארן צו איין אָרט . . .

ראַבינס האָט זיך דערמאָנט, ווי נעכטן ביינאַכט האָט דער איינענער כאַווקין זיך געקאָכט און געאַרבעט מיט דער צונג און מיט אַלע גלידער, ווען ער איז מיט אים אַליין פאַרבליבן אויפ'ן דעק פון שיף, און ער האָט אַ שמייכל געטאָן.

— נעכטן, אַ לעבעדיקער און נאַטירלאַכער מענש, און הײנט, אַ גולם — האָט ער אַ טראַכט געטאָן — און אפשר דאָרף דער איר אַזאַ סאָרט צוים . . . וועט עס אים אפשר מער אויסמענשלען!

די געדאַנקען זיינע זיינען איבערגעריסען געווארן פון דעם אַריינקומען פון דער יונגער פאַרל, וואָס פאַרט אויף איר "האַנג מאַנאַט", די בלאָנדע יונגע ווייבל האָט געטראָגן לעבן איר טונקעלן מאַן אינגאַנצן ליכט און גליק, אַזוי ווי אַ פרילינגס זון, און הגם זיי האָבן קיינעם נים באַגריסט, האָבן אַלע אינ'ם רעסטאָראַן זיי מיט וואַרעטע בליקן און פריינטלאַכע שמייכלען באַגעגנט. קענן דער ליבע אין עטיקעטע אויך שוואַך . . .

ראַבינס האָט פאַרלאָזן דעם רעסטאָראַן.

(פאָרטזעצונג קומט)

בריוו פון וואַנקאָווער

פון מם יוד

באַנקעט פון "צעירי ציון"

עס טרעפט גאָר אָפט, אַז אַ גרויסע אָרגאַניזאַציע אָרדנט איין אַ פאַרווייַלונג, אַ באַנקעט וכדומה — און ס'האָט נים קיין טעם און קיין ריח. אַ גרויסע אָרגאַניזאַציע האָט דאָך אין פלוג דאָס גאַנצע קלאַפּערגעגעזייַ פון "פּובליסיטי". מען פּויקט און מען טרומייטערט און מען לייגט איין וועכן. אַז עולם קומט און מען גיט דעם עולם פון פויגל־מיילך ביז מאַרצעפּאַנעס, און דאָך . . . פאַלט עס דורך מיט אַ קנאַק.

און פאַרקערט טרעפט, אַז אַ קליינע אָרגאַניזאַציע אָרדנט איין אַ קליינע אונטערנעמונג, שטיל און באַשיידן און אַז שום אויסערלאַכן גלאַנץ, — און ס'האָט אַ דערפאָלג, עס געלינגט אין פילע פּרטים.

וואו ליגט דער סוד? — דער פּשט איז: מיט אויסערלאַכע מיטלען קאָן מען אַמאָל גאָרנישט אויפטאָן, אפילו פאַרווייַלונגס אָוונט דאַרף האָבן אַ כאַראַקטער, אפילו באַנקעט דאַרף האָבן גייסט און נשמה. מיט מעכאַנישע מיטלען ווערט נים געשאַפן קיין שטימונג. און אויסערלאַכע עפּעקטן "מאַכן" נישט קיין סביבה.

אַזאַ אָרגאַניזאַציע ווי "צעירי ציון", אַז זי מאַכט אַמאָל אַ פאַרווייַלונג־אָוונט, האָט זי, נעבאָך, אַ שווערע דאָך. קיין גרוואַלדיקע טענצער זיינען אידע מיטגלי־דער נים. קיין קאָרטן טאַרן נים אַריינגעבראַכט ווערן אין איר גבול. קיין "קאַזינאָע" דאַרפן פאַרמאָגן זי נים. אויסערלאַכע צערעמאָניעס טאָר זי נים טאָן ווענדן. טאָ וואָס זשע דען? — בלייבט עס צו וואַרטן, אַז די אַטמאָספער זאָל פון זיך אָנגעוואַרימט ווערן. אַז די אימפּראָוויזאַציע זאָל אַרויסוואַקסן אומפּיטלבאַר. בקיצור, אַז עס זאָל געשעען אַ נס.

און דער נס איז טאַקע געשעען.

לעצטנס איז פאָרגעקומען ביי דער אָרגאַניזאַציע אַ פאַרווייַלונגס־אָוונט און אַ באַנקעט, וועלכע זיינען דורך אויף אַ שיר נעם, בכבוד'יקן אופן.

עס וואָלט אפשר נים געלוינט צו דערציילן אַלע פּרטים, ווען אַ געלונגענע אונטערנעמונג וואָלט אונז נים געדאַרפט דיי נען אַלס אַ מוסטער. און דעריבער וועל איך עטוואָס איבערגעבן.

פאָרגעקומען איז די אונטערנעמונג אין קהל'שן צענטער און אָנגעהויבן האָט עס זיך מיט אַ . . . טאַנץ. צעיפּי ציוניסטישע פיס זיינען (ווי שוין געזאָגט) נים אַזוי גענים אין הלכת־טאַנץ, ווי אַ שטיילער דיי „אָנג דזשודעאַ", אָן קיין גוואַלטיק שווינג פאָנאָראַמע האָט עס נים פאָרגעשטעלט. אָבער לאָמיר זאָגן, אַז עס איז געווען די שיינקייט פון מי. אַז דער ערלם — אָנגעמאַטערט — האָט זיך געראַדט אָפּרוען ביי געגרייטע טישן.

טשעראַמאָן פון אָוונט איז געווען מ. יפה. איטאַלאַער טשעראַמאָן, בפרט פון אַ באַנקעט, איז בכינוס חזן. ער דאַרף גיבן "קהל" דעם טאָן. דערנאָך צעוואַרעמט זיך שוין בכמיה דער עולם. און אָנגעהויבן האָט ער זיין אַריינפיר־וואָרט דוקא אַפּיקורס'יש: ער וויל נים מתפלל זיין בציבור. דהינו? — פון אַלע מיני וואוכ דער וואָרט ער וועלן זעען אויך דעם וואונדער פון "אָן". ער וואָלט שוין וועלן זעען דעם וואונדער, ווי ס'וויזט אויס אַ „פּאַרטיע" אָן קאָרטן, אַ אידישע ציטונג אָן שונר־ראַמאַנען, אַ כחור אָן פיקאַנטע אַנעקדאָטן, אַ מיידל אָן פּודרע, און אַ באַנקעט אָן — ספּיטשעס. אָבער וואָס זאָל מען טאָן? אַז אפילו פּרעריקנדיק אַ טעאָריע פון שווייגן, דאַרף מען עס דאָך איבערצייגן מיט — ריידן. דער עיקר אָבער איז: אמונה. גלויבן אין עפּעס, אפילו פאַרטיי־לייט דאַרפן האָבן אמונה... עולם הזה און עולם־הבא זיינען נים קיין צוויי קעגנזאַצן. אונזערע פרומע עלטערן האָבן געשטעלט דעם טראָפּ אויף עולם הבא. עולם הבא איז אידעאַל. נישט פּרעדיקן דאַרף מען, איר זאָלט כחנה זיין פון עולם־הזה — דאָס וועט איר שוין בכמיכא! נאָר אַריינגעמען דעם עולם הבא באַגריף אין אייער נאַציאָנאַלער, אידישער אַרבעט. אייער אַרבעט דאַרף באַקומען איר תיקון אין עולם־הבא, און ווייטער די נאָענטע עוקנפּס.

ב. גאַרבער, סעקרעטאַר פון דער אָרגאַניזאַציע האָט געגעבן אַ שיינעם, זאַכלאַכן איבערבליק איבער די וויכטיקסטע פאַזן פון דער ציוניסטישער באַוועגונג. ער האָט גערעדט וועגן דער געשיכטע און וועגונג באַרירט געוויסע מאָמענטן און זיך אָפּגעשטעלט אויף דער ראָל פון „צעירי ציון", זיי זאָלן זיך אויך אָפּגעבן מיט וואָס פּראַקטיע.

י. ראָס האָט אויף אַ וויציקן אופן געדערט זייער ערנסט. ער האָט באַטאָנט, אַז די אמונה ביי „צעירי ציון" דאַרף זיך אויסדריקן אויף אַ מימשות'דיקן אופן.

דראָגס מאַכן קיינמאָל ניט אַ גוטן מאַן בעסער!

דאָך טוען מיליאָנען מענשן טרינקען טראַנקען וואָס אַנטהאַלטן צוויי דראָגס־סטימולאַנטן: טאַנין און קאַפעין. פּרובירט פאַסטום.

ווען די רויטע ליכט ברענט פּרובירט ניט צו "פאַרבייגיין"

פריער אָדער שפּעטער שפּיגלט אָפּ די נאַטור אירע וואָרנונג סיגנאַלן: שלאַפלאָזיקייט און קאַפּשמערצן. דאָס־טויריים זאָגן אַז טאַנין און קאַפעין זיינען שעדלאַך. פּרובירט פאַסטום.

די שטראָף איז זיכער.

פריער אָדער שפּעטער: צערוידערטע נערוון און שלאַפלאָזיקייט.

מיליאָנען ווערן באַשטראָפט

דערפאַר ווייל זיי זוכן אַ צייטווייליקן געפיל פון אויפגערייצטקייט וואָס טאַנין און קאַפעין זאָל זיי האָבן געגעבן. פּרובירט פאַסטום.

הערט אויף צו נוצן טאַנין און קאַפעין

דער ערשטער שריט צו דער שטראָף פון שלאַפלאָזיקייט איז קאַפּשמערצן.

פאַנגט אָן געברויכן פאַסטום

אַ געשמאַקער הייסער מאַלצייט טרונק.

פאַזיטיוו פריי פון דראָגס

ניט אַ איינצעלנער שפּור פון געקינסטלטן סטימולאַנט אין פאַסטום.

וואו צו באַקומען פאַסטום

אין אַלע גראָסערים, רעסטאָראַנען, אין אייער קלוב אָדער אויף דער באַר. פּרובירט פאַר 30 טעג.

פרייער פּרואוו אָנבאָט

מיר וועלן פאַר אייך אָנפאַנגען אייער טעסט דורך געבן אייך אייער ערשטע וואָך פאַרערונג פריי. שרייבט, זאָגט וואָס איר ווילט אינסאַמבע פאַסטום אָדער פאַסטום סיריאַל, צו

General Foods Limited, Sterling Tower, Toronto 2, Ontario

גלענצענד פאַר קינדער

איר ווייסט אויף וויפיל קינדער האָבן ניט ליב דעם טעם פון מילך איר ווייסט ווי זיי האָבן ליב דעם זעלבן טרונק ווי "די דערוואַכסענע". איר ווייסט אויך, ווי גוט עס איז פאַר זיי צו האָבן אַ הייסן טרונק! מאַכט אינסאַמבע פאַסטום פאַר זיי, וצוליב הייסע מילך (ניט געזאָדענע) אינשטאַט געזאָדענער וואַסער) זיי וועלן ליב באַקומען דעם טעם מאַכענטאַל! און זיי וועלן באַקומען די צוגעגעבענע נאַרטהאַפטקייט פון מילך אין אַ ח י י ס ן טרונק וואָס איז עקאָנאָמיש און אַזוי לייכט צו מאַכן.

מאָמענטאַל געמאַכט אין דער קאַפּ

צו אַ קאַסט פון אַרום אַ האַלבן סענט. עקאָנאָמיש — 90 קאַפּס צו אַ 50 סענטיקער טין. אָדער ס'איז דאָ פאַסטום סיריעל, געמאַכט דורך אויפזודע אָדער פּערקולייטינג 20 מינוט.

Postum

די חתונה־נאַכט

(שלום פון זייט 2)

— כ'ווייס נאָך אַליין נים, — האָט דער יונגערמאַן געענטפערט.

— ס'גייט מיר נים אַזוי צו ווייסן, אויב דו וועסט מיך צוריקנעמען, ווי דו וועסטו פאַרבלייבן דער זעלבער, — האָט די יונגע פרוי אַ זאָג געטאָן, ווי אַט דער נעדאַנק וואָלט זי זי נאָכנעט צייט באַשעפטיקט און בלוין איצט האָט זי עס געקאָנט אַרויסזאָגן.

די יונגע פרוי האָט באַטראַכט איר מאַן. ס'האָט זיך איר אויסגעוואַזן, אַז אַ נעפּל צעשיידט, און טאַפּנדיק האָט זי נעמוזט זוכן זיין האַנט, ווי זי וואָלט געוואָלט לכל הפחות פיהן זיין קעגנוואַרט. מיטאַמאָל האָט זיך איר אויסגעוויזן, אַז אין די אויגען, וואָס האָבן געקוקט אויף איר, ווי דורך אַ נעפּל, האָט זיך עפּעס אָנגעצונדן... איר אַ נעדאַנק דורכגעפלוין דורך דעם מח און די האַנט אירע האָט געקלעמט און נעדריקט זיך, און דאָס כלום האָט אין איר געברענט. מיטאַמאָל איז דער האַנט דרוק לויזער געוואָרן און זי האָט דערפילט, אַז אַ פאַרבאַרגענע ברויזנדע קראַפט פליסט אַריין פון אים אין אירע איינענע בעדערן. עפּעס אַ זאַך איז געבוירן געוואָרן אין'ם נעפּל, וואָס האָט זיי צעשיידט; עפּעס אַ שרעקלאַכע זאַך איז געוואָקסן . . . ס'האָט זי דאָך אויסגעזעען נים ווי אַט ערשט חתונה געהאַטע, נאָר ווי צוויי שולקינדער אין אַ פאַרברעכן . . .

פּלוצלונג האָט דער יונגערמאַן אויפגעציטערט:

— אונזער חתונה נאַכט! — האָט ער אויסגעשריען.

דער יונגער פרוי האָט עפּעס אַ קלעם געטאָן, זי האָט זיך אָבער נים געריבט פון אָרט. און ביידע האָבן פאַרשטאַנען, אַז נים אין אַזאַ בלישטשענדער, שמעקנדיקער זומער נאַכט, ווי איצט, וועט זי זיך פאַר זיי באַוויזן, נאָר אין שאַטן'ס פון גרויל פון אַ סיביריער פאַראורטייל־טער פאַר פאַרברעכן.

דערוואַרט אַלגעמיינע וואָלן קומענדן זומער

סידני, נ.ס.ו., פעב. 7. — פינלעי מעקראַנאַלד, מ. פּ., האָט אין אַ רעדע ביי דער יערלאַכער קאָנווענשאָן וואָס איז דאָ אָפּגעראַלטן געוואָרן פון דער ליבעראַל־קאָנסערוואַטיווער אַסאָסיאַציע, דערקלערט, אַז עס זיינען פאַראַן שטאַרקע מעגלאַכקייטן אַז דעם קומענדיקן זומער זאָלן פאָרקומען אַלגעמיינע וואָלן אין קאַנאַדע.

"איך וואָלט געראָטן די מיטגלידער פון די ליבעראַל־קאָנסערוואַטיווע אַסאָסיאַציעס איבער גאַנץ קאַנאַדע צו אָרגאַניזירן זיך אַזוי, אַז זיי זאָלן זיין גרייט פאַר דעם קאַמף", — האָט ער געזאָגט.

זיי האָבן זיך מיט קאַלטע אויגן באַטראַכט: זיי האָבן אויסגעזעען נים ווי אַט ערשט חתונה געהאַטע, נאָר ווי צוויי שולקינדער אין אַ פאַרברעכן . . .

פּלוצלונג האָט דער יונגערמאַן אויפגעציטערט:

—אונזער חתונה נאַכט! — האָט ער אויסגעשריען.

דער יונגער פרוי האָט עפּעס אַ קלעם געטאָן, זי האָט זיך אָבער נים געריבט פון אָרט. און ביידע האָבן פאַרשטאַנען, אַז נים אין אַזאַ בלישטשענדער, שמעקנדיקער זומער נאַכט, ווי איצט, וועט זי זיך פאַר זיי באַוויזן, נאָר אין שאַטן'ס פון גרויל פון אַ סיביריער פאַראורטייל־טער פאַר פאַרברעכן.

דר. ה. ד. אייזעקס, 367 סעלקירק עוועניו

אפּיס שטונדן פון 3—5 און פון 7—8
DR. H. D. ISAACS
54 107 — 54 107

דר. ס. דזש. בערמאַק, 834 מיין סטריט

אפּיס שטונדן פון 2—4 און 7—8
DR. J. C. BERMACK
53 578 — 51 250

דר. דזש. ברענער, אפּיס 199 קעלווין סטריט

אנטקענן נאַרדן טעאַטער
רעז. 343 אַבערדין עוועניו. שטונדן 3—5 און 7—8
DR. J. BRENER
502 234 — 54 107

דר. נאָרמאַן בוק, 414 באַיד בלרג.

אפּיס שטונדן 2—6 און ביי אַפּאַינטמענטס. רעז סוויט 3 עבער אפּטס. מאָונטעין און אייקינס
DR. NORMAN BOOK
86 115 — 55 076

דר. אַ. גוטמאַן, 5—304 עוועניו בלאַק

265 פּאָרטעדזש עוועניו
אפּיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אַפּאַינטמענטס
DR. A GUTTMAN
26 947 — 53 422

דר. ס. דזשאַוויש, סט. 1 עמפּייר בלדג., לאַנאַן און מיין

שטונדן: 11—12 און 3—6 און ביי אַפּאַינטמענטס
DR. SIMON JAUVOISH
88 667 — 54 429

דר. ל. הענעל, 652½ מיין סט. (צווישן הענרי און לאַנאַן) 473

אפּיס שטונדן 11—12, 2—6 און ביי אַפּאַינטמענטס
DR. L. HENNELL, L.R.C.P. (London) M.R.C.S. (England)
23 272—59

דר. ה. הערשפילד, 576 מיין סט., קאָר. אַלעקסאַנדער עוו.

אפּיס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9
DR. H. HERSHFIELD
26 600 — 51 162

דר. כ. אַ. וויקטאָר, קאָר. סעלקירק און סאַלטער

(אַיבער דער באַנק)
אפּיס שטונדן פון 3—5 און 7—8
DR. B. A. VICTOR
52 744 — 51 772

דר. אַ. מאָיס, סט. דזשאַנס בלאַק, פּריטשאַרד און מיין

אפּיס שטונדן פון 2—4.30 און 7—9
DR. A. MOYSE
53 720 — 52 278

דר. י. פּערלמאַן, 291 בראָאַוס עוועניו., קאָר. טשאַרלס

אפּיס שטונדן פון 3—5 און 7—8
DR. I. PEARLMAN
53 181 — 53 181

דר. י. בן דוד פעלדמאַן, 613 באַיד בלדג., שטונדן 3—6

רעז. 396 סעלקירק עוועניו.
DR. J. BEN-DAVID FELDMAN
23 593 — 55 771

דר. ס. קאָבריַנסקי, סוויט 2 קראַכּס בלאַק

(מיין און דאַפערין עוועניו.)
אפּיס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8
DR. S. KOBRINSKY
54 866 — 51 968

דר. מעקס ריידי (עקס רעי)

288 פּאָרטעדזש, קאָר. ספּיס (100 פּאַראַנטאַ דזשעק. טראַסט בלדג.), לעבן אינטאַלס
שטונדן: פון 2—6 אַוונט אָן ביי אַפּאַינטמענטס
DR. MAX RADY
24 480 — 49 763

דר. סעם ראָדין, ראָיאַל בענק בילדינג

(מיין און סעלקירק)
אפּיס שטונדן פון 3—4 און 6—8
DR. SAM RODIN
53 915 — 52 614

דר. אַ. ל. שובין, אפּיס שטונדן 11—12 און 2—6

אפּיס: בענק אָף קאָמערס בלדג., מיין און אַלעקסאַנדער
רעזידענס: 414 סמעלאַ עוועניו.
DR. A. L. SHUBIN
88 916 — 59 473

אויגן, אויערן, נאָז און האַלז

דר. י. ה. בעקמאַן, 800 באַיד בילדינג

DR. J. H. BECKMAN
28 281 — 51 848

דר. ד. מ. דזשענאָף, 830-2 סאָמערסעט בלאַק

DR. D. M. GENOFF
24 465 — 51 359

Doctors' Directory דאָקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

היימאַן און העסטרין

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און נאָטאַריס
216 — מעקאַינטייר בלאַק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דזשאַנס עוועניו, טעל. 53 133

שינבין, מאָראָזניק און ראָבלין

Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 21 345—6

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק

Barristers, Solicitors, Etc.
אפּיס: 671 מיין סטריט
טעלעפאָן: 24 591 און 24 666

א. ע. קאַנטאָר

אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
A. E. CANTOR
אפּיס 111 באַן אַקאַדיע בלאָק, 645 מיין סט.
טעלעפאָן 89 223
רעזידענס:
103 בענערמאַן עוועניו, טעל. 51 353

סטיט און ניטיקמאַן

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און נאָטאַריס
STITT & NITIKMAN
213 Confederation Life Bldg.
457 MAIN STREET
אַנטקעגן סיטי האַל
טעלעפאָן 24 586

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

דר. י. בן עזרא, ב.אַ. 962½ מיין סט. קאָר. סעלקירק

DR. I. BEN EZRA, B.A.
51 560 — 41 652

דר. מ. אַ. ברענמאַן, סוויט 1 סט. דזשאַנס בלאָק., 984 מיין סט.

DR M. A. BREGMAN
53 720

דר. ס. אי. גרינבערג, 414 באַיד בילדינג.

DR. S. E. GREENBERG.
86 115

דר. ס. טשורטשיל, סוויט 1, טריק בלאָק, 972 מיין סטריט.

DR. S. H. CHURCHILL
56 056

אידישע העלדן

שפאנענדער ראמאן פונ'ם אידישן לעבן
אין דער צייט פון דער גרויסער מלחמה

פון י. נ.

(פארטזעצונג)

און נאכ'ן עסן האבן די אלע פרוינט געשטאלטן, אזוי ווי גייסטער אריינגעשוועבט און זיינען זיך פארקראכן אין זייערע ווינקעלאך יעדע ביי איר ארט.

גיטל האט נייערליך באמאכט די גיזכטער פון די אלע פרויען. מיט וועלכע זי וועט דארפן צוזאמען זיין, און עס האט איר אנגענומען א שרעק. אלעס אזוי אפגעלעבט, פארוועלקט מיט זא פארלוירענען אויסדרוק, ווי ביי אידיאטן. און מיט די דאזיגע מענער וועט זי דארפן לעבן!

די ארימע גיטל האט געפילט, דאס זי וועט דאס נים מאנען. אויסהאלטן, זי וועט אראפ פון וועגן, ווען זי זאל בלייבן לאנג אין דעם דאזיגן שרעקלאכן פלאץ פון טייטער, פארלוירענקייט און קריסטלאכן גלויבן.

און עס האט איר געוואונדערט, דען זי האט נאכן אפט געהערט פון אלעליי מיר אויסע סאמאנאלן אין די קלויסטערס, פון

קווינס טעאטער

מיטוואך דעם 12טן פעברואר

פירן מיר אויף צום דריטן און לעצטן מאל, אויפ'ן אנגעמיינעם פארלאנג אונזער מוסיקס אפערעטע

דער גאלדענער חתן

פלארענס וויס און משה אוישער
צוזאמען מיט
לואיס קרעמער

און דעם נאכן אנסאמבל אין שיינע אמיזאנדיקע ראלן..

באזארגט זיך שוין מיט טיקעטס טעלעפאן 51 108

"דאס אידישע וואָרט"

דינט די אינטערעסן פון אלע אידן פון מערב קאנאדע — פון די גרויסע לייקס ביז דעם פאסיפישן אקעאן.

"דאס אידישע וואָרט"

העלפט בויען און באפעסטיקן דעם יונגן אידישן ישוב פון מערב קאנאדע וועלכער איז צעשפרייט איבער ריזיקע שטחים פון די פריידי פראווינצן.

"דאס אידישע וואָרט"

איז דער צעמענט וואס האלט צוזאמען דעם פארצווייגטן אידישן קיבוץ, מיט זיינע אינסטיטוציעס און אנשטאלטן. העלפנדיק לייגן א ציגל צו א ציגל צו דעם נייעם גרויסן בנין פון אונזערע מערב פראווינצן.

לייענט און פארשפרייט

"דאס אידישע וואָרט"

געדרוקט אין אייער שפראך און אין אייערע אינטערעסן!

פרינטינג און אדווערטייזינג

דאס זיינען אונזערע צוויי פאכן!

ווענדעט זיך צו אונז אין אלע אייערע באדערפנישן פון דרוק ארבעט און צייטונגס אנאנסן, אין מיר גאראנטירן אייך

פולקאמענע צופרידנהייט

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Ave. Phone 52-213

— און פארוואס איז אויף מיר אויסגעגאסן געווארן דער גאנצער צארן? — האט זי גערעדט, אזוי ווי זי וואלט זיך פאר אימיצן באקלאגט. — ער איז געווען, דער אלטער ר' שמשון ר'יודל'ס פון ראצק, די לעבעדיקע מענז מקנא זיין די בויטע. א, ווי איך בין איצט מקנא מיין פאטער! אויף וועמען האסטו מיך דא איבערגעלאזן. אין דעם האזיקן יאמער טאל? פארוואס האסטו מיך ניט גענומען מיט זיך?

— אבער וואס שטערט מיך דען צו גענעמען זיך דאס לעבן? — האט זי אויסגעגרופן, אויפשפרינגעניק פון איר געלעגער, — איך וועל דא אין קלויסטער ניט בלייבן! איך וועל ניט זיין קיין קריסטן, און וועל ניט אנטאן דעם נאגען שלייער!

זי איז פלוצלונג געווארן שטיל און האט דערשראקן געווארפן אירע בליקן צו דער טיר.

אין אלם גיטל האט ניט געעגטפערט האט דאס קלאפן זיך געהערט שטארקער.

זי האט האסטיק אנגעטאן אירע קליידער און איז צוגעקומען צו דער טיר, וועל'כע זי האט געעפנט.

פאר איר איז געשטאנען א נאגע. א פרוי אין די מיטעלע יארן, אבער שטארק אדערעלטערט, די באקן איינגעשרומפען, די נאז שטארק אויסגעבויגן און שפיציק, די אויגן איינגעגראבן טיף אין קאפ אין ארום אירע ליפן זיינען געלעגן אזעלכע קנייטשען, וואס האבן אויסגעוויזן אזוי ווי זי וואלט שטענדיק געשמייכלט.

גיטל האט איר אנגעקוקט פארוואונדערט. זי האט די נאגע ניט געקענט; נאר א פאר מאל האט זי איר געזען אין עס - צימער, אבער זי האט זא איר קיינמאל ניט גערעדט. -וואס וויל זי פון איר אין דער שפעטער נאכט?

— איר ווילט מיך עפעס זאגן? — האט זי געפרעגט מיט א אנבעטער שטימע — האט אייך שוועסטער טערעזא געשיקט צו מיר?

— קיינער האט מיר צו דיר ניט געשיקט, מיין קינד, — האט די נאגע געגטפערט פריינטלאך, — איך קום אליין צו דיר, איך בין דיינע א שכנה, איך וואוין אין דעם צווייטן צימער, וואס איז אפגעטיילט פון דיינעם מיט א דינער און הילצערנער וואנט.

גיטל האט געוואוכט. מיט אומגעדולד, אום צו הערן וואס די זאנדערבארע נאגע האט מיט איר צו רעדן.

— איר וועט דאך מיר דערלויבן אריינצוקומען מיט אייך אין אייער צימער, — האט די נאגע גערעדט שטיל, — מיין קאן דא נאך אונז דערזען און עס איז שטריינג גאפראבאן, אז די נאגעס זאלן באזוכן איינע די אנדערע שפעט אין דער נאכט, מען דארף אונז ניט באמערקן, אבער איך האב מיט אייך אזוי פיל צו רעדן.

די אידישע מיידל האט אנגעקוקט דער נאגע מיט א פרעגענדן בליק.

— איך האב געהערט אייער פארצווייפלונג, — האט די פרעמדע נאגע געזאגט איינפאך, — און איך פיל מיט אייך. איך פארשטיי אייער ווייטאג, דען איך בין אויך א אידישע.

—איר, א אידיש קינד? ! — איז גיטל אויפגעשפרונגען דערשטוינט, באטראכטענדיק דאס בלאסע צעקנייטשטע נעזיכט פון דער נאגע.

— ש-ש-ש, — האט איר די בלאסע פרוי געוואוכט, — מען וועט אונז דער הערן אז פאר'מסור'ן צו שוועסטער טערעזא. און ווייסטו וואס איז די שטראף פון פארזינדיקטער נאגע?

— זי ווערט פארשפארט אין א קארצער. דאס איז א קעמערל אין קעלער, וואס איז גרויס ווי א קבר. קיין עסן גיט מען איר ניט, זי מוז פאסטן עטלאכע טעג און תשובה טאן; אבער דאס איז נאך ניט אלעס, מען האלט איר געבונדן און מען שמייסט איר אויפ'ן נאקעטן לייב.

גיטל האט א ציטער געטאן מיט איר נאגצן קערפער.

— דאס איז ניט מעגלאך! — האט זי געמורמלט, — דאס איז שענדלאך! די נאגע האט מיט ווייטאג א שמייכעל געטאן.

— דו ווייסט ניט, — האט זי געזאגט — אז די גרעסטע מצוה אין די קאטוליישע קלויסטערס איז אונטערגודריקן דאס פלייש און פייניקן דעם קערפער. עס ווערן געשמיסן און געפייניקט און גערברענט פון גאט'ס וועגן אזעלכע נאגעס, וועלכע האבן זיך קיינמאל ניט פארזינדיקט. די פארזינדיקע ווערן געמאטערט מיט די שרעקלאכסטע יסורים. — איך ווייס דעם טעם.

— אייך האט מע נאוך געפייניקט?

— האט גיטל געפרעגט מיט רחמנות, — פארוואס?

— ווייל איך בין א אידיש קינד.

— און דערפאר האט איר געמוזט לייד'ען? — איז גיטל געווארן אויפגערעגט פון כעס.

—יא, דער פאר, — האט די בלאסע נאגע געגענטפערט, — לאנג צוריק איז דאס געווען, איך האב זיך געהארעוועט ביי רייכע עלטערן. מיין פאטער האט געטרינקען די פויערים פון די ארומיקע דערפער. אט אזוי האב איך זיך באקאנט מיט א יונגן שייגעץ, יאן סוויענקאווסקי, איך האב זיך אין אים פארליבט.

—איך בין נאך געווען יונג און אומדערפארן, און איך האב געגלויבט דעם שיינעם פאליאק ווען ער האט מיר געזאגט, אז ער ליבט מיר אויך, און איך האב זיך געלאזט פון אים פארפירן, איך האב אפילו איינגעשטימט זיך צו שמד'ן אבי צו ווערן זיין פרוי.

ער האט מיך אוועקגעפירט צום גלח, וועלכער האט מיך אפגע'שמד'ט און אונז דערקלערט אלס מאן און ווייב און איך האבן געוואוינט מיט טאגס צוזאמען אין זיינע עלטערנ'ס הויז.

צוויי וואכן האט געדויערט אונזער גליק.

אין א געוויסן טאג איז יאן געקומען און האט מיר דערציילט אז מיינע עלטערן זוכן מיר, און אז זיי ווילן מיר אוועק'נגב'ענען פון אים, און אז ער מוז מיך באהאלטן, און האט מיר געהייסן גיין מיט אים.

ער האט מיך געבראכט אהער אין קלויסטער.

באלד האב איך זיך איבערצייגט אז ער האט מיך אפגענארט, ער האט מיט מיר גארניט חתונה געהאט געזעצלאך. נאר צוזאמען מיט'ן גלח און מיט די פויערים פון דעם דארף איז דאס געווען א פארשווערונג צו רויבן מיין ערע און מיך אפשמד'ן, אום רייכער צו מאכן די קאטוליישע אמונה מיט נאך א אידישער נשמה.

איך האב אנגעהויבן פארערן פון דער אויפזערן, אז מען זאל מיך פריילאזן. איך האב געוואלט גיין צוריק צו מיינע עלטערן און זיי פאלן צו די פיס און בעטן זייער פארצייאונג.

מען האט מיך אין קלויסטער אויסגעקאכט. מען האט מיר געזאגט, אז איך בין א קאטוליישע פרוי, און אז איך האב מער ניט קיינע עלטערן.

— איך האב נאך דאמאלס געהאט א סך מוט און אן אייזערנעם באראקטער, און איך האב באשלאסן פריי צו ווערן פון קלויסטער, מעג זיין וואס וויל זיך, איך האב געשריבן א ברוו צו מיינע עלטערן.

(פארטזעצונג קומט)

דער וועג צו געזונט איז אפען פאר אלע

קעללאגג'ס אל-ברען פארלייכטערט פארשטאפונג!

קאפ-וועהטאג, אלגעמיינע דערשלאגענקייט און פיעלע אנדערע אובלען זיינען סימנים פון פארשטאפונג. קעללאגג'ס אל-ברען איז דער נאטירליכער, געזונטער מיטעל צו פערלייכטערן און פארמיידן פארשטאפונג.

שארפסטע עלעמענטען אין דער דיעטע זיינען אבסאלום ווירקזאם צו פערלייכטערן ציישווייליגע און ווידערהאלענדע פארשטאפונג. קעללאגג'ס אל-ברען איז שארפסטע. די בלאק זאפט אריין די וואסער און ריינינגס אויס דעם גאנצען ארגאניזם פון פארשטאפונג און גיפטען.

חוץ דעם, ענטהאלט עס גענוג אייזען. דיזער מינעראל איז א בלוט-בויער און דער שונא פון פיזישער דערשלאגענקייט.

עסט קעללאגג'ס אל-ברען רעגעלמעסיג, און איהר וועט נים בלויז באזייטיגען די געפאהר פון פארשטאפונג — איהר קריגט אויך א געשמאקע, געזונטע סוריעל, וואס מוליגאנען מעגשען עסען מיט געשמאק. קעללאגג'ס אל-ברען איז וואונדערבאר מיט מילך אדער קרים, באשמאקן אויף סוריעלס און זופס, און פרובירט-אפשטן אדער געקאכט מיט אנדערע שפייזען. אייזער גראם האט אל-ברען אין רוישען און גרינעס פעקעדזס. סערווירט איבעראל. געמאכט פון קעללאגג, אין לאנדאן, אנטעריא. קעללאגג'ס אל-ברען איז אבסאלום כשר אונטער דער השגחה פון הגודת הרבנים פון מאנטריאל.

Kellogg's
ALL-BRAN

איך בי אויך א אידישע.

—איר, א אידיש קינד? ! — איז ניטל אויפגעשפרונגען דערשטוינט, באטראכטענדיק דאס בלאסע צעקנייטשטע נעזיכט פון דער נאגע.

— ש-ש-ש, — האט איר די בלאסע פרוי געוואוכט, — מען וועט אונז דער הערן אז פאר'מסור'ן צו שוועסטער טערעזא. און ווייסטו וואס איז די שטראף פון פארזינדיקטער נאגע?

— זי ווערט פארשפארט אין א קארצער. דאס איז א קעמערל אין קעלער, וואס איז גרויס ווי א קבר. קיין עסן גיט מען איר ניט, זי מוז פאסטן עטלאכע טעג און תשובה טאן; אבער דאס איז נאך ניט אלעס, מען האלט איר געבונדן און מען שמייסט איר אויפ'ן נאקעטן לייב.

גיטל האט א ציטער געטאן מיט איר נאגצן קערפער.

— דאס איז ניט מעגלאך! — האט זי געמורמלט, — דאס איז שענדלאך! די נאגע האט מיט ווייטאג א שמייכעל.

— דו ווייסט ניט, — האט זי געזאגט — אז די גרעסטע מצוה אין די קאטוליישע קלויסטערס איז אונטערדריקן דאס פלייש און פייניקן דעם קערפער. עס ווערן געשמיסן און געפייניקט און גערברענט פון גאט'ס וועגן אזעלכע נאגעס, וועלכע האבן זיך קיינמאל ניט פארזינדיקט. די פארזינדיקע ווערן געמאטערט מיט די שרעקלאכסטע יסורים. — איך ווייס דעם טעם.

— אייך האט מע נאוך געפייניקט?

— האט גיטל געפרעגט מיט רחמנות, — פארוואס?

— ווייל איך בין א אידיש קינד.

— און דערפאר האט איר געמוזט לייד'ען? — איז גיטל געווארן אויפגערעגט פון כעס.

—יא, דער פאר, — האט די בלאסע נאגע געגענטפערט, — לאנג צוריק איז דאס געווען, איך האב זיך געהארעוועט ביי רייכע עלטערן. מיין פאטער האט געטרינקען א ערעמשמע, וואו עס פלעגן קומען ארומיקע פויערים. פון די ארומיקע דערפער. אט אזוי האב איך זיך באקאנט מיט א יונגן שייגעץ, יאן סוויענקאווסקי, איך האב זיך אין אים פארליבט.

—איך בין נאך געווען יונג און אומדערפארן, און איך האב געגלויבט דעם שיינעם פאליאק ווען ער האט מיר געזאגט, אז ער ליבט מיר אויך, און איך האב זיך געלאזט פון אים פארפירן, איך האב אפילו איינגעשטימט זיך צו שמד'ן אבי צו ווערן זיין פרוי.

ער האט מיך אוועקגעפירט צום גלח, וועלכער האט מיך אפגע'שמד'ט און אונז דערקלערט אלס מאן און ווייב און איך האבן געוואוינט מיט טאגס צוזאמען אין זיינע עלטערנ'ס הויז.

צוויי וואכן האט געדויערט אונזער גליק.

אין א געוויסן טאג איז יאן געקומען און האט מיר דערציילט אז מיינע עלטערן זוכן מיר, און אז זיי ווילן מיר אוועק'נגב'ענען פון אים, און אז ער מוז מיך באהאלטן, און האט מיר געהייסן גיין מיט אים.

ער האט מיך געבראכט אהער אין קלויסטער.

באלד האב איך זיך איבערצייגט אז ער האט מיך אפגענארט, ער האט מיט מיר גארניט חתונה געהאט געזעצלאך. נאר צוזאמען מיט'ן גלח און מיט די פויערים פון דעם דארף איז דאס געווען א פארשווערונג צו רויבן מיין ערע און מיך אפשמד'ן, אום רייכער צו מאכן די קאטוליישע אמונה מיט נאך א אידישער נשמה.

איך האב אנגעהויבן פארערן פון דער אויפזערן, אז מען זאל מיך פריילאזן. איך האב געוואלט גיין צוריק צו מיינע עלטערן און זיי פאלן צו די פיס און בעטן זייער פארצייאונג.

מען האט מיך אין קלויסטער אויסגעקאכט. מען האט מיר געזאגט, אז איך בין א קאטוליישע פרוי, און אז איך האב מער ניט קיינע עלטערן.

— איך האב נאך דאמאלס געהאט א סך מוט און אן אייזערנעם באראקטער, און איך האב באשלאסן פריי צו ווערן פון קלויסטער, מעג זיין וואס וויל זיך, איך האב געשריבן א ברוו צו מיינע עלטערן.

(פארטזעצונג קומט)

איך וויל אנאנסירן

צו אלע מיינע פריינט און באקאנטע, אז איך בין איצט פארבונדן מיט

די גלאב דזשענעראל איידזשענסי
872 MAIN STREET

ש. רוסאף

איר קרינט ביי אונז אינשורענס ווי: ליף, פייער, קאר, אוטאמאביל און א. וו. איר קאנט דורך אונז קויפן אדער פארקויפן א הויז. ווען איר דארפט רענטן אדער פאררענטן א הויז, קאנט איר דאס טאן דורך אונז. מיר לייען געלט אויף פראפערטיס אדער אויף קארס. ביזנעס קויף און פארקויף אונזער ספעשעלטי. מיר האבן פיל קאנטרי און שטאט ביזנעס. אויב איר דארפט א ביזנעס זעט זיך מיט

ש. רוסאף

Globe General Agency

דזשענעראל אינשורענס, פינאנשעל בראקער, ריל עסטייט, לאאנס, רענטאלס

872 Main St. Office Phone 55 800

ארדווערטייזט אין "דאס אידישע וואָרט" — עס וועט זיך אייך באצאלן

היינט אויף דער ראדיא

CKY 780

8.15—מוזיקאלישע פראגראם.
8.30—וועפעקס האלבע שטונדע.
9.00—אימפריאל טאבעקא קא. פראגראם פון טאראנטא
10.00—פיטשור.

CNRW 780

ווינניפעג

7.00—סי. ען. אר. טיוואלי ארגאן, דארים ראסעל, סאפראנא; מערי גרייהעם, פידל; ראלין מעקיד, פיאניסטן; האטעל ארקעסטער.

CJGX 475.9

יארקטאן

7.15—פארמערס פרייריי ראדיא שעה.

CJRW 499.7

פלעמינג

5.40—מוזיק.
6.00—אנקל פיטער
7.00—מוזיקאלישע פראגראם.

WTMJ 620

6.00—מילוואוקי. מוזיקאלישע פראגראם.

WHK 1390

7.00—קליוולאנד. פארשייד. פראגראם.

WEAF 660

7.00—ניו-יארק. ען. בי. סי. די שטימע פון פייערסטאן.

WCCO 810

8.00—מינעאפאליס, סט.-פאול. אפעראע. "די פייער קא'ער".

WEAF 660

8:30—ניו יארק. "מאמארס פארטי".

WMAQ 670

9.00—שיקאגא. קאלומביא בוירנס פראגראם.

WLW 700

9.00—סינסינאטי האמילטאן קאנצערט.
10.00—סינסינאטי. ארקעסטער. טריא. געזאנג.

KMOX 1090

10.30—סט. לואיס. ארקעסטער.

WGN 729

10.30—שיקאגא. ארקעסטער. פארשייד. פראגראם.

WLW 700

11.00—סינסינאטי. ארקעסטער. געזאנג.

WTMJ 620

11.00—מילוואוקי. טאנץ מוזיק. ארגאן.

NEW PALACE THEATRE
היינט, מארגן און מיטוואך
ריטשארד בארטעלמעס אין
די נעץ
א ריידנדיק און זינגענדיק בילד, אויך ריידנדע קאמעדי. סעריאל, פאבלען

ווען אין סאסקאטון
שטייט אין
WINDSOR HOTEL
1st Ave. and 20th St. E.
הייסט און קאלטע וואסער
יוראפייאישער פלאן. באקוועמע רייטס
דור עליס, איינגנטימער

MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

מודעה

איך מאך באקאנט צו אלע אידן אין ווינניפעג אז דער בוטשער שאפ פון חיים-הירש גאלסקי, פון 225 דאפערין עוועניו, איז איצט אונטער מיין השגחה, און דאס פלייש וואס ער פארקויפט איז כשר פאר אלע אידן.

הרב י. י. כהנאוויטש

סטארקיפערס ווילט איר מאכן א דערפאלגרייכן סטארקיפערס

סייל אדער אקשן סייל?

איך שטעל מיין דערפארונג צו אייער דינסט, — איך האב פאר די לעצטע פאר יאר דורכגעפירט גרויסע, דערפאלגרייכע סיילס פאר פארשיידענע סוחרים אין מערב קאנאדע. איר דארפט נארנישט ניט צאלן אויב דער סייל איז ניט קיין דערפאלג — איך נעם אויף זיך די פארנטוואורטלאכקייט.

MAX STEIMAN SALES SYSTEM
135 Machray Avenue Winnipeg

קלאסיפייד סעקשען — Classified Section

ספעציעלע פריזען פאר ארדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל, 5 ס. פער "אייטם"		פאר 3 מאנאטן,	$2.15
פאר א וואך, 20 ס.		פאר 6 מאנאטן,	$4.00
פאר א מאנאט, 75 ס.		פאר 1 יאר,	$7.50

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

צו פארקויפן א דזשענעראל סטאר אין א גוטער מאסקאטשעוואן ביזנעס שטעטל. סטאק ארום $12.000. יעראלאנער אומזאץ $50.000. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 7102.

צו פארקויפן א סיגנער ניי-מאשין, כמעט ווי ניי. פייליאנדיקע שפולקע. מוז באלד פארקויפט ווערן פאר $30 טעל. 35 872.

6 רום באנגאלאו אויף קאלעדוש עוועניו, נאענט צו אלטעש סט. $4.800. קאסט דעם איינגטימער איבער $5.800. פארלאן די שטאט. מוז פארקויפן. זיך פרעגן ביי
W. J. SCHADEK LTD.
311 McIntyre Bldg. Ph. 22 782

אפן אוונט ביז 8 אזיינער.

סעלקירק עוועניו איסט, פריים קאנסטרוקציע, פול בייסמענט, הייסע לופט פוירונג, פאן פארטש און סלייפינג באלקאני, איר בערדעקאריט איינווייניג אן דרויסן. צו פארקויפן אן עסטיים. $3.800.
THE ROYAL TRUST CO.
436 Main St. Phone 846 478

גארפילד סטריט, סאוט פון פארטעדזש, מינעאפאליס טרעפסד בריק הויז, 8 גרויסע וואר'עמע, ליכטיקע צימערן, דען, אפענער פייער פליים, הייסע וואסער באהייצונג, הארדוואוד פיניש אויבן און אונטן. קאסט $10.500. איינגטימער וועט אונטערגעבן פאר $7.500. אויך א גוטע 7 רום וואר'מע הויז אויף רעדוואוד עוועניו, נאענט צו מיין סטר. $2.800. אויך אן ערשט קלאסיקע 8 רום הויז, דריווער הייטס, נאענט צו אקאדעמי ראוד-60-פוס לאט, וועט נעמען א נארט ענד הויז אלס א טייל אפצאל
זיך ווענדן צו
MR. DRYNAN — 290 GARRY ST.
Phone 80 321; Evenings 35 543

6 רום באנגאלאו אויף עמסלי, נאענט צו מעקריי עוועניו. דורכאויס הארדוואוד פיניש. קאסט דעם איינגטימער $9.000. וועט אונטערגעבן פאר $7.800. ריזאנייבל קעש.
W. J. SCHADEK LTD.
311 McIntyre Block Phone 22 782

אפן אוונט ביז 8 אזיינער

:: שטעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANTED

נוירס פון רוסלאנד פארלאנגט ארבעט ביי קראנקע, ביי טאג. מאסאשירן, באנקעס און ביי קינדערס. מעסיקע פרייזן. אויטאפאן 51 770.

עקספיריענסד קלערק פארלאנגט א שטעלע. גוטער סטאק קיפער און סייל'סמאן. לאנגע דערפארונג. בעסטע רעפערענסעס. זיך ווענדן צו ה. א. וו. באקס 7005.

אידיש העברייאישער לערער פארלאנגט א שטעלע אין שטאט אדער קאנטרי. ערשט פון יוראפ. קאן אויך פוליק, דייטש, רוסיש און רומעניש. געהאלט פראגע ניט אפשטעל. ווענדן 504 דאפערין עוועניו.

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

פארלאנגט א סיילסמאן צו פארקויפן א גוט באצאלטן ארטיקל. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 7192.

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

דר. דזש. ה. דיקסאן (דענטיסט)
814 סאמערסעט בלאק
אפיס שטונדן 9—6 און ביי אפאינטמענט
טעלעפאן 26 959 — רעז 45 982

PROF. SCOTT 88 106
200 פארטעדזש עוו. איבער לייסעאום טעאטער
נייסטע בעסטע פאקס טראסט און וואלץ סטעפס
קראסן און סטריקטלי פריוואטע לעסאנס.
פולער קורס פון לעסאנס $5.00

אנדערוואוד
טראגבארער—טייפרייטער
4 בענק סטאנדארד קיבארד
נעשיקט אויף אפרואוואל
זייער לייכטע טערמס
UNITED TYPEWRITER CO. LTD.
Canada Bldg. Donald St.

איבערגעבויטע טייפרייטערס
גאראנטירט. שרייבט פאר אילוסטרירטן פריין ליסט.
פרייעד אינסטרוקציע בוך וועגן טייפרייטינג געגעבן מיט יעדן אייגקויף. קלינינג און ריפערינג פינקטלאך געמאכט.
ספעשל רענט רייטס פאר סטודענטן
MODERN OFFICE APPLIANCES LTD.
249 Notre Dame Ave. Phone 24 783

:: צו פארענטן ::
FOR RENT

צו סובלעטן א דריי רום סוויט, מיט סטים באהייצט און שטענדיקע הייסע וואסער. זייער ביליק, זיך ווענדן סוויט 7 נארטערן בלאק, 92 מעקגרעגאר סטריט.

צו פארענטן איינע אדער צוויי רומס מיט אלע באקוועמלאכקייטן. 446 קאלעדוש עוועניו, טעלעפאן 55 786.

ווינשנסווערטע אפיסעס צו פארענטן
מעקאינטייר בלאק
McINTYRE'S LTD.
512 McIntyre Block Winnipeg

צו פארענטן א 5 רום סעמי מאדערן הויז נאענט צו א סקול. מען קאן אריינזעהן דעם 15טן פעברואר. זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON
465 Flora Avenue Winnipeg

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט
ה. פערלמאן, י. יאן, נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

אין קווינס טעאטער

"דער גאלדענער חתן", אפערעטע אין דריי אקטן און צוועלף נומערן געזאנג האט אזוי גוט אויסגענומען ביים עולם, אז דאס קווינס טעאטער מענערזשמענט האט באשלאסן צו שפילן עס צום דריטן און לעצטן מאל דעם סעזאן היינטיקן מיטוואך.

די קווינס טעאטער פאטראניזירער וועל'כע האבן נאך ניט געזעען די דאזיגע אפעראעטע וועלן זיין זייער צופרידן פון "דעם גאלדענעם חתן". פלארענס וויס און משה אוישער צוזאמען מיט לואיס קרעמער און דער גאנצער אנסאמבל האבן זייער שיינע ראלן צו שפילן. זעט די דאזיגע אפערעטע מיטוואך אוונט.

(:::)

אין פעלעס טעאטער

דער פאפולערער מואוי סטאר, רי-טשארד בארטעלמעס, צוזאמען מיט אן ערשט קלאסיקן קעסט שפילן היינט אין פעלעס טעאטער אין דעם זייער אינטערעסאנטן בילד "די נעץ" — א דורכאויס ריידנדיק און זינגענדיק בילד וואס וועט אייך זייער פראנינטערעסירן.

אויסער דעם דאזיגן בילד ווערט געוויזען א דורכאויס ריידנדיקן און זייער אמוזיזירנדיקע קאמעדיע. אויף סעריאל און פאבלען.

מודעה

איך מאך באקאנט צו אלע אידן אין ווינניפעג אז דער בוטשער שאפ פון חיים-הירש גאלסקי, פון 225 דאפערין עוועניו, איז איצט אונטער מיין השגחה, און דאס פלייש וואס ער פארקויפט איז כשר פאר אלע אידן.

הרב י. י. כהנאוויטש

איך מאך באקאנט

אויב	איר פארלאנגט אינשורענס, און באנדס פאר ארבעטער וועלכן צוזעה.
אויב	איר ווילט קויפן אדער פארקויפן א פראפערטי.
אויב	איר דארפט קויפן אדער פארקויפן א ביזנעס אין שטאט אדער אין קאנטרי.
אויב	איר נויטיקט זיך אין געלט אלס מארטגעדזש אין א פראפערטי, אדער אווטאמאביל, אדער דיסקאנטירן אגרימענטס.
אויב	איר זוכט צו דינגען א הויז, א סוויט אדער א סטאר —

וועגדעט זיך צו אייער אלט באקאנטער פירמע, וואו איר זייט זיכער צו קריגן די ראיאלסטע און שנעלסטע באדינונג.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 53